

POSTANOWIENIE

Dnia 31 maja 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Matras (przewodniczący)

SSN Małgorzata Wąsek-Wiaderek (sprawozdawca)

SSN Eugeniusz Wildowicz

w sprawie **G. Ż.**

oskarżonego o czyn z art 18 § 1 k.k. w zw. z art 55 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. 2020, 2050 ze zm.)

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 31 maja 2022 r.,

skargi obrońcy oskarżonego

na wyrok Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 10 lutego 2022 r., sygn. akt II AKa [...],

uchylający wyrok Sądu Okręgowego w O.

z dnia 14 lipca 2021 r., sygn. akt II K [...], i przekazujący sprawę do ponownego rozpoznania,

na podstawie art. 539e § 2 k.p.k.

postanowił:

1. oddalić skargę,

2. obciążyć oskarżonego G. Ż. uiszczoną opłatą od skargi.

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Okręgowego w O. z dnia 14 lipca 2021 r., sygn. akt II K [...], G. Ż. został uniewinniony od popełnienia czynu z art. 18 § 1 k.k. w zw. z art. 55 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. 2020, 2050 ze zm.).

W stosunku do G. Ź. wyrok Sądu I instancji został zaskarżony apelacją prokuratora, w całości, na niekorzyść oskarżonego. Prokurator podniósł w apelacji zarzut obrazy prawa procesowego dotyczący postępowania dowodowego, oceny dowodów i uzasadnienia wyroku oraz zarzut błędu w ustaleniach faktycznych. Prokurator wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w O..

Wyrokiem Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 10 lutego 2022 r., sygn. akt II AKa [...], wyrok Sądu I instancji został uchylony, a sprawa przekazana do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w O..

Na powyższy wyrok kasatoryjny skargę w trybie przepisów rozdziału 55a k.p.k. wniósł obrońca oskarżonego. Zaskarżył go w całości i podniósł zarzut naruszenia art. 437 § 2 k.p.k. poprzez uchylenie wyroku Sądu pierwszej instancji mimo braku ku temu przesłanek. Obrońca wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi odwoławczemu.

W pisemnej odpowiedzi na skargę prokurator wniósł o jej oddalenie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Skarga jest bezzasadna, dlatego należało ją oddalić.

W pierwszej kolejności należy doprecyzować podstawę orzekania kasatoryjnego, na której oparł się Sąd odwoławczy. Nie ma racji obrońca, iż jedyną przesłanką, która mogła mieć zastosowanie w niniejszej sprawie była konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości. W części 5.3.1. uzasadnienia Sąd Apelacyjny zaznaczył, że powodem uchylenia zaskarżonego wyroku jest zarówno ww. konieczność, jak i wzgląd na regułę *ne peius* z art. 454 § 1 k.p.k. Jednakże lektura uzasadnienia wyroku Sądu odwoławczego, w tym zwłaszcza rubryki nr 4.1. w części 5.3.1. tego uzasadnienia, prowadzi do wniosku, że podstawowym powodem uchylenia wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania w stosunku do G. Ź. była reguła *ne peius* z art. 454 § 1 k.p.k. Sąd Apelacyjny wskazał bowiem, że zaaprobowanie zasadności zarzutów apelacji prokuratora „nie dawało podstaw do zaaprobowania stanowiska Sądu I instancji”, a więc oznaczało brak możliwości zaaprobowania rozstrzygnięcia uniewinniającego G. Ź. od zarzucanego mu czynu. Pomimo formalnego powołania się na dwie podstawy uchylenia wyroku i

przekazania sprawy do ponownego rozpoznania, przy czym przesłanka z art. 437 § 2 *in fine* k.p.k. zdaje się dotyczyć przede wszystkim współoskarżonego T. J. (rubryka nr 2.1 w części 5.3.1. uzasadnienia), w stosunku do G. Ż. zasadność orzeczenia kasatoryjnego należy oceniać przede wszystkim z punktu widzenia przesłanki unormowanej w art. 454 § 1 k.p.k.

Postępowanie Sądu odwoławczego spełnia standard wymagany dla uchylenia wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania na podstawie art. 454 § 1 k.p.k. W świetle uchwały Sądu Najwyższego z dnia 20 września 2018 r. (I KZP 10/18, OSNK 2018, z. 11, poz. 73), możliwość uchylenia wyroku uniewinniającego lub umarzającego postępowanie i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania związana z regułą *ne peius* określoną w art. 454 § 1 k.p.k. (art. 437 § 2 zd. drugie k.p.k.) zachodzi dopiero wtedy, gdy sąd odwoławczy – w wyniku usunięcia stwierdzonych uchybień stanowiących jedną z podstaw odwoławczych określonych w art. 438 pkt 1-3 k.p.k. (czyli np. po uzupełnieniu postępowania dowodowego, dokonaniu prawidłowej oceny dowodów, poczynieniu prawidłowych ustaleń faktycznych) – stwierdza, że zachodzą podstawy do wydania wyroku skazującego, czemu stoi na przeszkodzie zakaz określony w art. 454 § 1 k.p.k. Sama tylko możliwość wydania takiego wyroku w ponownym postępowaniu przed sądem pierwszej instancji jest niewystarczająca dla przyjęcia wystąpienia reguły *ne peius* określonej w art. 454 § 1 k.p.k. Jednocześnie w wypadku reguły *ne peius* z art. 454 § 1 k.p.k. kontrola skargowa obejmuje ocenę prawidłowości zastosowania tego przepisu pod kątem spełnienia warunku, zgodnie z którym sąd odwoławczy „nie może skazać oskarżonego”. Wymaga to wykazania przez ten sąd, że gdyby nie stwierdzone uchybienie, to mógłby zapaść wyrok skazujący, ale jego wydanie nie jest dopuszczalne w instancji odwoławczej z uwagi na zakaz takiego orzekania (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 maja 2021 r., IV KS 21/21).

Rozpoznając zarzuty zawarte w apelacji prokuratora Sąd odwoławczy w pięciu punktach wskazał, dlaczego uznaje za konieczne uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania. Sąd Apelacyjny podważył dokonaną przez Sąd Okręgowy ocenę depozycji procesowych P. J., która stanowiła główny powód uniewinnienia G. Ż., zakwestionował uznanie tych

depozycji wyłącznie za przyjętą przez P. J. linię obrony i jednocześnie nie zgodził się z bezkrytycznym obdarzeniem walorem wiarygodności wyjaśnień oskarżonego G. Ż.. Ponadto Sąd Apelacyjny podkreślił, że uznane za niezasługujące na wiarę wyjaśnienia P. J. znajdują oparcie w pozostałym materiale dowodowym zgromadzonym w sprawie, m.in. w zestawieniu połączeń telefonicznych. Wypowiedział się także co do możliwości dowodowego wykorzystania materiałów z akt sprawy II K [...] Sądu Rejonowego w O.. Te wszystkie okoliczności stanowiły dokonanie własnej, odmiennej od Sądu I instancji, oceny dowodów zgromadzonych w sprawie, co realizuje wymogi stawiane rozstrzygnięciu na podstawie art. 454 § 1 k.p.k. Przeprowadzenie takiej analizy doprowadziło Sąd odwoławczy do wniosku o potrzebie, na etapie postępowania odwoławczego, uchylecia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Sąd Najwyższy z uwagi na prawne uwarunkowania skargi z rozdziału 55a k.p.k. nie jest uprawniony do oceny prawidłowości kontroli odwoławczej, tak jak czyni to na potrzeby kasacji. Zakres rozpoznania sprawy w postępowaniu skargowym jest bowiem bardzo ograniczony. Postępowanie to ma na celu jedynie stwierdzenie, czy uchylając wyrok sądu pierwszej instancji i przekazując sprawę do ponownego rozpoznania, sąd odwoławczy kierował się podstawami wydania wyroku kasatoryjnego wskazanymi w art. 539a § 3 k.p.k. oraz czy takie rozstrzygnięcie było w konkretnej sprawie konieczne (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 czerwca 2021 r., III KS 1/21; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 31 maja 2021 r., V KS 13/21). Mając na względzie poczynione powyżej uwagi należy uznać, że w sprawie G. Ż. istniały podstawy do wydania wyroku kasatoryjnego i zostały one należycie wskazane i uzasadnione przez Sąd Apelacyjny.

Mając na uwadze powyższe należało orzec tak jak w części dyspozytywnej postanowienia.